

'המדינה הנפלאה ביותר בעולם המחורבן הזה':
ישראל במערך הסטירה הלאומנית של אפרים קישון

גדעון נבו

עיקר כוחו היצירתי של קישון הושקע בסטירות חברתיות-כלכליות או גם בסטירות אישיות-משפחתיות, שבהן תוארו נפתוליו של האדם הכלכלי במבוך החיים המודרניים. על אלה הושתתה תהילתו הן בארץ והן בחו"ל. עם זאת חלק משמעותי מכתבתו הוקדש למערכת היחסים בין מדינת ישראל לשכנותיה ולמערכת היחסים בין מדינת ישראל לעולם – שתי מערכות יחסים שכמובן כרוכות ושזורות זו בזו. בתחום זה ניסח וביצר תפיסת עולם לאומנית מוצקה. על פי תפיסה זו, בעולם שפשט את הרגל מבחינה מוסרית, ושכל הישויות בו נגועות בניוון ובשחיתות מוסריים בדרגה זו או אחרת, ישראל מופיעה כישות המגלמת טוהר מוסרי מוחלט, בוהק, שלא ניתן לעמעם את זוהרו. במאמר זה המחבר מציג את המקום המרכזי שמדינת ישראל תופסת ואת תפקידה החיוני במבנה הרב שכבתי של התפיסה הלאומנית של קישון, תפיסה שהדיה נשמעים וששלוחותיה פורצות כיום בכל פינה בתרבות הפוליטית הישראלית.